

# DIVERSITY

EQF AMBASADORA DIVERZITY PRO PŘEDŠKOLNÍ  
VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI (ECEC)  
EQF PROFIL



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



DIVERSITY+ Governance, Benchmarking and Training tools for Diversity positive ECEC provision  
2020-1-IT02-KA201-078997 | With the support of the Erasmus+ program of the European Union



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

#### PRÁVNÍ UPOZORNĚNÍ

Podpora ze strany Evropské komise při výrobě této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu. Obsah publikace odráží pouze názory jejích autorů. Evropská komise nenese odpovědnost za jakékoli použití informací obsažených v této publikaci.

## OBSAH

<b>1 - Úvod: Význam propagace rovnosti a diverzity v rámci dalšího profesního rozvoje personálu předškolního vzdělávání a péče a role projektu „Diversity+“</b>	<b>4</b>
<b>2 - Popis výstupu a metodologie: požadavky a výhody spojené se zaváděním rámce kvalifikací pro roli ambasadora diverzity v oblasti ECEC</b>	<b>6</b>
<b>3 - Mapování úspěchů a výzev v rámci propagace rovnosti a diverzity v kontextu dalšího profesního rozvoje klíčového personálu v oblasti ECEC</b>	<b>9</b>
3.1 - Evropská perspektiva	9
3.2 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v Bulharsku	11
3.3 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v Itálii	12
3.4 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze na Slovensku	13
3.5 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v Nizozemsku	14
3.6 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v Nizozemsku	15
3.7 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze ve Velké Británii	17
<b>4 - EQF ambasadora diverzity pro předškolní vzdělávání a péče (ECEC)</b>	<b>18</b>
.....	
▪ Příloha č. 1: Osobnostní charakteristika ambasadora diverzity v oblasti ECEC	
▪ Příloha č. 2: Plán práce/diagram akcí pro zavedení role ambasadora diverzity v prostředí předškolního vzdělávání a péče	
▪ Příloha č. 3: Inspirativní postupy a nástroje podporující zvyšování diversity v předškolním vzdělávání a péči	

## 1. ÚVOD: VÝZNAM PROPAGACE ROVNOSTI A DIVERZITY V RÁMCI DALŠÍHO PROFESNÍHO ROZVOJE PERSONÁLU PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE A ROLE PROJEKTU „DIVERSITY+“

Rané dětství je ideálním obdobím, kdy bychom si měli začít osvojovat hodnoty a chování související s diverzitou, rovností a inkluzí. Jak ale vypadá profil pracovníka, který tento přístup dokáže zavádět do prostředí předškolního vzdělávání a péče, jež je zároveň schopen obsáhnout specifika různých zemí (kvalifikace, zkušenosti...) a konkrétně tak naplňovat koncept Evropského prostoru vzdělávání? Liší se profil takového pracovníka od profilu běžného učitele?

Na internetu sice nalezneme nespočet definic manažera diverzity nebo inkluze, zavádění této role v rámci předškolního vzdělávání a péče (ECEC) je nicméně novým, avšak bezodkladným trendem, který podporují také politické iniciativy z posledních let na úrovni EU v oblasti ECEC, jako např. sdělení Komise č. 66 ze dne 17. února 2011, v němž se o předškolním vzdělávání a péči výslovně hovoří jako o základním předpokladu pro úspěšné vzdělávání, společenské začlenění a osobnostní rozvoj v průběhu celého dalšího života; doporučení Komise ze dne 20. února 2013 s názvem „Investice do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění“ (2013/112/EU); strategie Evropa 2020, podle níž služby pro děti ve věku do tří let hrají zásadní roli při zvyšování úrovně vzdělanosti a společenského začlenění; doporučení Rady EU z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení...

Rámec kvality Evropské komise pro předškolní vzdělávání a péči z roku 2019, který je další iniciativou v tomto duchu, definuje klíčové zásady a společný evropský přístup pro vysoce kvalitní systémy předškolního vzdělávání a péče založené na dobré praxi členských zemí a nejmodernějším výzkumu. Tento rámec stanoví deset požadavků kvality rozdělených do pěti širších hodnocených oblastí: dostupnost, personál, osnovy, sledování a hodnocení, řízení a financování. Na týchž oblastech je založena také Charta Diversity+, která definuje minimální požadavky, jež musí služby a instituce ECEC splňovat, aby dokázaly pracovat s různými typy diverzity a mohly být klasifikovány jako inkluzivní a otevřené vůči diverzitě. Pro služby a instituce ECEC je dále k dispozici nástroj pro hodnocení, který pracovníkům – často bez specializace v oblasti diverzity – umožní zhodnotit aktuální úroveň služeb a graficky znázorní konkrétní kroky nutné ke zlepšení.

Podle aktuálních trendů směřujících k rozvoji a podpoře systémů předškolního vzdělávání a péče je personál jedním z klíčových článků tohoto procesu. Profesionalizace personálu ECEC má přímou souvislost s vyšší kvalitou služeb, lepšími výsledky, co se týče vývoje dětí, jejich vyšší celkovou pohodou, rozvojem osobnosti i sebevědomím. Pracovní podmínky a profesní rozvoj personálu jsou tedy základním stavebním kamenem kvalitního předškolního vzdělávání a péče. Součástí tohoto rozvoje je vzdělání na středních odborných školách, bakalářském a magisterském stupni a následně další profesní vzdělávání, například školení v rámci zaměstnání nebo iniciativy celoživotního vzdělávání v oblasti ECEC.

## 2. POPIS VÝSTUPU A METODOLOGIE: POŽADAVKY A VÝHODY SPOJENÉ SE ZAVÁDĚNÍM RÁMCE KVALIFIKACÍ PRO ROLI AMBASADORA DIVERZITY V OBLASTI ECEC

Tento výstup sestává z evropského rámce kvalifikací (EQF) a doplňujících zdrojů, které organizacím v oblasti ECEC pomohou se zavedením a profesionalizací role „ambasadora diverzity“. Cílem je všeobecné zvýšení kvality evropského předškolního vzdělávání a péče se zvláštním důrazem na začlenění diverzity.

Služby ECEC mají největší pozitivní dopad v institucích, jež si vyčlenily konkrétního člena personálu, který má na starosti strategii a vývoj. Pro oblast diverzity a začlenění však ve školkách a dalších předškolních zařízeních taková pozice existuje málokdy, především co se týče zaměření na individuální potřeby dětí z odlišných prostředí a se speciálními vzdělávacími potřebami včetně postižení a přístupu k rozmanitým skupinám.

EQF je společný evropský referenční rámec, jehož cílem je zpřehlednění kvalifikací napříč jednotlivými zeměmi a systémy. Jeho základem je osm referenčních úrovní definovaných z pohledu dosaženého vzdělání, tj. znalostí, dovedností a úrovně samostatnosti a odpovědnosti. Úroveň dosaženého vzdělání tedy vyjadřuje, co absolvent daného vzdělávacího procesu zná, umí a zvládne.

Ambicí projektu Diversity+ je vytvořit a zavést společný referenční rámec pro vzdělávací systémy, který bude použitelný nejen na odborné vzdělávání a školení, ale také na (uznávání) kvalifikace získané v rámci neformálního vzdělávání za účelem všeobecného rozšíření role ambasadora diverzity v oblasti předškolního vzdělávání a péče.

Je potřeba zdůraznit, že personál v oblasti ECEC zahrnuje řadu různých rolí – jedná se o všechny pracovníky, kteří přímo pracují s dětmi v každém oficiálním zařízení ECEC pro děti ve věku od narození do začátku povinné školní docházky. Zahrnuje tedy ředitele a vedoucí (ačkoli nemají vždy na starosti přímou práci s dětmi), učitele/vychovatelé a asistenty (v některých zemích tato pozice zřízena není), přičemž každá z těchto rolí má jasně stanovené povinnosti. Tento výstup, také s ohledem na úroveň kvalifikace požadovanou pro výkon práce učitele/vychovatelé v oblasti ECEC v jednotlivých partnerských zemích, se v rámci profesionalizace ambasadorů diverzity zaměřuje především na učitele/vychovatelé.

Učitelem/vychovatelem se rozumí osoba (s pedagogickým vzděláním), která v prostředí zaměřeném na výuku nebo hry vede skupinu dětí a přímo pracuje s dětmi a jejich rodinami. Tato role může být v různých prostředích označována také například jako pedagogický pracovník, předškolní personál atd. V malých předškolních zařízeních mohou učitelé/vychovatelé přímo pracovat s dětmi a zároveň plnit i roli vedoucího. Učitelé/vychovatelé musí mít obvykle vyšší kvalifikaci než asistenti.

Profil definovaný v tomto dokumentu je založený na důsledném průzkumu provedeném ve spolupráci s vedoucími pro rovnost a diverzitu, učiteli a vychovateli v oblasti ECEC, metodiky a vedoucími zařízení ECEC ve všech partnerských zemích v domácím kontextu (Bulharsko, Česká republika, Itálie, Nizozemsko, Slovensko a Velká Británie) i na úrovni EU s cílem identifikovat dovednosti, vzdělání a zkušenosti, které jsou pro tuto roli potřebné. Zároveň byl na úrovni EU proveden průzkum ohledně trendů, dobré praxe, potřeb a výzev, co se týče profesionalizace personálu v oblasti ECEC. Ze získaných zjištění byl sestaven formální profil založený na 5. úrovni evropského rámce kvalifikací. Získané informace byly dále společně revidovány a integrovány do evropské perspektivy na pracovním setkání v rámci přeshraniční konference partnerů v nizozemském Leidenu (12.–13. května 2022).

Dobrym zdrojem inspirace, co se týče definování kompetencí nutných pro podporu diverzity a společenského začlenění i profesionální práce v ECEC oblasti, se stalo mezinárodní sdružení organizací a partner programu Diversity+ International Step by Step Association. Z příručky „Diverzita a společenské začlenění. Jaké kompetence jsou potřeba pro profesionální praxi v předškolním vzdělávání a péči?“ (Diversity and Social Inclusion. Exploring competences for professional practice in early childhood education and care), která vznikla na základě výzkumu pracovní skupiny organizací DECET a ISSA zaměřené na profesionalizaci, vyplývá, že „kompetentnost“ se příliš často redukuje na jednotlivé „kompetence“ – oddělené dovednosti a znalosti, kterými má člověk „disponovat“, aby mohl dělat určitou práci.

Při definování kvalifikace ambasadora diverzity byla vedle příspěvků jednotlivých zemí využita tedy i tato perspektiva, a to v propojení s výstupy z projektu „Teacher Education for Inclusion – TE4I“. Tento tříletý projekt pod taktovkou Evropské agentury pro rozvoj speciálního vzdělávání zkoumal, do jaké míry jsou učitelé (nehledě na vyučovaný předmět, speciali-

zaci, typ školy a věk žáků) připraveni na inkluzivní způsob práce. Jedním z jeho výstupů je „profil inkluzivního učitele“, který je pokusem realisticky řešit společný zájem 55 odborníků z 25 zemí a stal se vodítkem pro možnosti odborného profesního rozvoje v oblasti ECEC. Vzhledem k tomu, že projekt Diversity+ se zabývá profesionalizací v též oblasti, využil profil z iniciativy TE4I jako další referenci.

Za účelem systematizace základních dovedností, znalostí, postojů a hodnot, jež by si měli osvojit učitelé/vychovatelé v předškolním prostředí, kteří se chtějí dozdělat v oblasti diverzity a inkluze, byla zvolena tato základní témata:

- pozitivní vnímání odlišností dětí
- podpora všech dětí
- spolupráce
- další osobní profesní rozvoj

Tento EQF je tedy syntézou výše zmíněných kroků a slouží jako referenční nástroj pro srovnání kvalifikací v rámci systémů jednotlivých zemí, a to za účelem podpory celoživotního vzdělávání a rovných příležitostí ve společnosti založené na vědomostech, směřování k Evropskému prostoru vzdělávání a tím i k odolnější a inkluzivnější evropské společnosti jako takové. Další ambicí tohoto nástroje je dále podpořit integraci evropského pracovního trhu, a to s respektem k pestrosti a diverzitě vzdělávacích systémů jednotlivých zemí.

Zároveň, jak se uvádí v doporučení Rady o systémech předškolního vzdělávání a péče, je důležité zvyšovat míru profesionalizace personálu v oblasti ECEC, a evropský rámec kvality doporučuje „směřovat k tomu, aby se pedagogický personál skládal z vysoce kvalifikovaných odborníků s plnou specializací v oblasti ECEC“. Vysoké požadavky spojené s vyšší vstupní kvalifikací mohou zpočátku vypadat jako překážka, ve skutečnosti však s sebou nesou dlouhodobé výhody kvalitnějších služeb, lepší profesní pozice a širších možností kariérního růstu, které pracovníky účinně motivují, aby do oboru předškolního vzdělávání a péče nastoupili a setrvali v něm.



### 3. MAPOVÁNÍ ÚSPĚCHŮ A VÝZEV V RÁMCI PROPAGACE ROVNOSTI A DIVERZITY V KONTEXTU DALŠÍHO PROFESNÍHO ROZVOJE UČITELŮ/VYCHOVATELŮ V OBLASTI ECEC

Kvalitně vyškolený a motivovaný personál je cestou k tomu, aby měly všechny děti a rodiny přístup k vysoce kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči (ECEC). Evropská unie tuto vizi propaguje již řadu let, celkový výsledek nicméně stále do velké míry závisí na aktivitě jednotlivých členských zemí, a ještě více na individuálních aktérech, kteří ve vnitrostátním kontextu v praxi podporují další vzdělávání učitelů/vychovatelů. Podpora ze strany EU totiž závisí na tom, zda ministerstva školství členských zemí přijmou doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče. V jeho textu Rada EU doporučuje, aby členské státy „podporovaly profesionalizaci pracovníků v oblasti ECEC, včetně vedoucích pracovníků,“ což může být vykládáno a do vnitrostátního kontextu aplikováno jak striktněji, tak volněji.

#### 3.1 - Evropská perspektiva

Profesionalizace personálu v oblasti ECEC zahrnuje širokou škálu aktivit, které mají zkvalitňovat znalosti, dovednosti a přístup pracovníků i odborníků v oblasti ECEC při péči o děti, předškolní výuce až po výuku ve 3. ročníku ZŠ, jakož i při podpůrných vzdělávacích činnostech, návštěvách v domácím prostředí a výkonu souvisejících služeb, jako je vzdělávání a podpora rodičů.

Schopnost vytvořit v rámci ECEC prostředí co nejinkluzivnější vůči diverzitě je v debatě o kvalitě předškolních služeb čím dál významnější položkou. Souvisí to i s přednější pozicí, kterou téma kvality předškolního vzdělávání a péče v posledních desetiletích zaujímá na žebříčku politické agendy nejen EU.

Strategie v oblasti ECEC hraje klíčovou úlohu v ambici Evropské komise zrealizovat do roku 2025 iniciativu Evropského prostoru vzdělávání. Míra pozornosti věnované tomuto tématu v posledních letech ukazuje, že nastala optimální fáze, kdy je možné pracovat na překonávání zbyvajících překážek na cestě k ekosystému, který bude co nejpříznivější k profes-

onalizaci v oblasti ECEC, a tudíž i k tématům diverzity a inkluze v tomto oboru.

Téměř všechny evropské země mají zákonem stanovenou minimální kvalifikaci nutnou pro výkon práce učitele/vychovatele. Třetina jich vyžaduje absolvování minimálně bakalářského stupně pro práci se skupinou mladších dětí (obvykle do věku 3 let), při práci se staršími dětmi (v předškolním nebo školním kontextu) tuto úroveň vzdělání vyžadují tři čtvrtiny zemí.

Členské státy EU sice postupně přijímají inkluzivní model, nicméně zatím většinou pouze v rámci povinné školní docházky a/nebo v kontextu výuky dětí se specifickými problémy s učením. K dosažení holističtějšího přístupu je zásadní zakořenit tento proces v institucionálním, regulatorním a organizačním kontextu, čímž se podpoří a legitimizuje kolegiální a společný přístup a práce tzv. společenství z praxe. Vzhledem k širší kompetencí nutných k vypořádávání se s celou řadou situací, s nimiž se personál v oblasti ECEC setkává, se zdá být vize zavedení systémového přístupu k vyšší profesionalizaci v tomto oboru skutečně namístě. Přesto mají tito pracovníci zřídka stejně příležitosti, pokud jde o zaučování v nové práci, školení v rámci jejího výkonu a další profesní rozvoj, jako učitelé ve školách.

### 3.2 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v Bulharsku

Silné stránky:	Příležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zvýšené povědomí personálu o významu začlenění diverzity</li> <li>▪ vůle ke změně</li> <li>▪ existence legislativního rámce</li> <li>▪ kompetentní školitelé a další odborníci</li> <li>▪ relativně úspěšná tradice v poskytování služeb ECEC</li> <li>▪ již existující dobrá praxe a modely</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ spolupráce se zúčastněnými stranami</li> <li>▪ projekty EU</li> <li>▪ stávající dobrá praxe v zahraničí</li> <li>▪ více nabídek školení</li> </ul>
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ diverzita a inkluze nejsou základním strategickým cílem</li> <li>▪ nedostatek personálu v oblasti ECEC</li> <li>▪ nedostatek školitelů</li> <li>▪ nedostatečný praktický výcvik učitelů</li> <li>▪ nedostatečná míra supervize</li> <li>▪ nedostatek času ke školení</li> <li>▪ nedostatek financí (materiály a vybavení)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ nestálost (nepředvídatelná situace kvůli covidu)</li> <li>▪ ekonomická krize</li> <li>▪ odliv odborníků do zahraničí</li> <li>▪ neinformovanost a předsudky ve společnosti, které se promítají v komunikaci (protiromské postoje atd.)</li> </ul>

### 3.3 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v České republice

Silné stránky:	Příležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ dobrý vnitrostátní rámec předškolního vzdělávání</li> <li>▪ dostatek kvalitních kurzů a materiálů k tématu inkluze a diverzity</li> <li>▪ odborníci vyškolení k práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami</li> <li>▪ diverzita a inkluze jsou tématem celospolečenské debaty</li> <li>▪ silná politická podpora inkluze (ministerstva, místní úroveň)</li> <li>▪ rostoucí finanční podpora inkluzivního vzdělávání</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ existující síť učitelů, kteří jsou obeznámeni s dobrou praxí a mohou ji dále šířit</li> <li>▪ velká část učitelů má zájem vzdělávat se v oblasti inovativních metod výuky, které jim při práci s dětmi pomohou</li> </ul>
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ chybí všeobecně přijímaná definice profesních standardů pro učitele</li> <li>▪ instituce předškolního vzdělávání dostatečně nespolupracují s místními aktéry (nezisk. organizacemi, sociálními službami, neformálními poskytovateli vzdělání), kteří podporují společenské začlenění imigrantů/menšin</li> <li>▪ učitelům chybí kompetence a praktický výcvik v oblasti začlenění dětí se speciálními vzdělávacími potřebami</li> <li>▪ učitelům není poskytováno dostatečné jazykové vzdělání, aby mohli pracovat s dětmi s odlišnou mateřštinou</li> <li>▪ nedostatek instrukcí / praktických materiálů k výuce</li> <li>▪ nízká kvalita některých kurzů v oblasti diverzity a inkluze</li> <li>▪ nedostatek možností školení asistentů učitelů</li> <li>▪ příliš početné třídy, které neumožňují individuální přístup</li> <li>▪ nedostatečná míra spolupráce/ partnerství mezi učiteli a rodiči</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ většina učitelů má vůči inkluzivnímu vzdělávání a jeho podobory negativní postoje</li> <li>▪ pouze krátkodobé a sporadické financování prokazatelně funkčních a úspěšných inovativních projektů/ iniciativ, což brání systematickému zavádění změn</li> <li>▪ negativní postoje vůči inkluzi ve společnosti</li> </ul>

### 3.4 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze v Itálii

Silné stránky:	Příležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ v Itálii existuje silná tradice místní podpory profesního rozvoje pracovníků v oblasti ECEC</li> <li>▪ ústředním trendem, kterým se inspirovalo několik nových programů, je kritická reflexe založená na pozorování a dokumentaci</li> <li>▪ některé regiony si profesionalizaci v oboru ECEC i díky podpoře výzkumníků vytyčily jako prioritu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ vizí italské politiky v oblasti vzdělávání je, aby měli všichni učitelé po celou svou kariéru přístup k možnostem dalšího vzdělávání o principech inkluzivní výuky</li> <li>▪ legislativa v oblasti celoživotního vzdělávání rychle postupuje kupředu</li> <li>▪ ve dvou regionech (Toskánsko a Emiglia-Romagna) funguje síť koordinátorů</li> </ul>
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rozdíl v příležitostech mezi sektorem jeslí/nížších ročníků školky a vyšších ročníků školky: nižší ročníky musejí spoléhat spíše na místní či institucionální financování, zatímco učitelům/vychovatelům vyšších ročníků poskytuje další vzdělávání Ministerstvo školství</li> <li>▪ každá škola si plán dalšího vzdělávání svých zaměstnanců v oblasti inkluze definuje sama</li> <li>▪ ačkoliv má systém podporovat všeobecnou inkluzivní výuku, stále se zaměřuje především na začlenění dětí s postižením nebo speciálními vzdělávacími potřebami</li> <li>▪ chybí systematické sledování a hodnocení profesního rozvoje a výzkum toho, jaký vliv má tento rozvoj na oblast ECEC</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ v posledním desetiletí stále větší škrty investic do vzdělávání na úrovni vnitrostátního rozpočtu</li> </ul>

### 3.5 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze na Slovensku

Silné stránky:	Příležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zavedené legislativní prostředí, podpořené nadnárodními strategickými a programovými dokumenty</li> <li>▪ reformy na ministerstvech a nové systémy podpory</li> <li>▪ ochota zúčastněných stran vyvíjet služby</li> <li>▪ zkušenosti neziskových organizací s pilotními projekty služeb pro sociálně znevýhodněné rodiny</li> <li>▪ povinná účast ve školce od 5 let</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ propojení vzdělávacího systému se systémem zdravotnictví a sociální péče</li> <li>▪ celkové zlepšení a vyšší dostupnost sociálních služeb a intervencí pro děti a rodiny s dětmi</li> <li>▪ lepší využívání informací a propojení systémů, díky čemuž jsou poskytovatelé služeb ochotnější věnovat se rozvoji vzdělání zaměstnanců</li> <li>▪ podpora rozvoje nových služeb</li> <li>▪ financování ze strukturálních fondů</li> <li>▪ pokud budou mít děti ze znevýhodněného prostředí přístup k podpůrným službám, zvýší to v dospělosti jejich nezávislost a začlenění</li> </ul>
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ nízká dostupnost služeb v krajích</li> <li>▪ nedostatek osvětových kampaní a terénních programů</li> <li>▪ nekonzistentní kvalita služeb napříč zemí</li> <li>▪ nedostatek financí</li> <li>▪ problémy s udržitelností nastavené praxe po dokončení projektů</li> <li>▪ nedostatečná flexibilita podpůrných systémů</li> <li>▪ chybějící intervence a služby mají negativní dopad na rodiny</li> <li>▪ závislost stávajících programů a projektů probíhajících ve znevýhodněných romských komunitách na financování z EU</li> <li>▪ špatná infrastruktura institucí a nedostatek kvalifikovaných odborníků v oblasti ECEC</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ chybí finanční propojení, což u některých služeb vede k nutnosti zapojení několika ministerstev a dalších aktérů</li> <li>▪ udržitelnost a pokračování změn</li> <li>▪ chybí efektivní dialog mezi zúčastněnými partnery</li> <li>▪ nedostatek odborného personálu</li> <li>▪ nezájem poskytovatelů o poskytování služeb</li> <li>▪ aktuální pandemická situace</li> <li>▪ chybí politická vůle k přidělování nezbytných prostředků na předškolní služby pro znevýhodněné rodiny</li> </ul>

### 3.6 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diversity a inkluze v Nizozemsku

Silné stránky:	Příležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ projekt ISOTIS přinesl nové vhledy a náměty k vytvoření inkluzivnějšího, kulturně rozmanitějšího a spravedlivějšího systému a praxe</li> <li>▪ projekt Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang – LKK (projekt pro sledování kvality péče o děti) v Nizozemsku každoročně provádí sběr dat o kvalitě ECEC; projekt byl prodloužen do roku 2025 a v následujících letech se má více zaměřit na multikulturní perspektivu a praxi a na společenské dopady inkluzivnějších služeb</li> <li>▪ zákon o inovaci péče o děti z roku 2018 v institucích zavedl roli strategického pedagogického pracovníka, který funguje jako školitel pro ostatní personál</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rychlý politický vývoj, který může přinést jak pozitivní změny, tak vést k vyššímu tlaku a neshodám</li> <li>▪ díky veřejné debatě o „černém Petrovi“ (Zwarte Piet), koloniální minulosti Nizozemska a hnutí Black Lives Matter si více lidí uvědomilo existující problémy a nutnost změn</li> <li>▪ personál ECEC i rodiče si uvědomují, že k vybudování společnosti, která bude i přes rozmanitost soudržná a v níž spolu budou lidé interagovat konstruktivně a nenásilně, je potřeba s výchovou k inkluzi začít v co nejnižším věku</li> <li>▪ nizozemský hybridní systém ECEC je zdrojem výzev i příležitostí. Organizace řízené městy pobízí k vyšší iniciativnosti a zaměření na klienta, dále také rozšiřuje svůj dosah ke zranitelným a znevýhodněným komunitám a rozvíjí poskytování vysoce kvalitní inkluzivní ECEC. Podpora těchto organizací v rámci hybridního systému může přispět ke spravedlivějšímu rozdělení bohatství ve společnosti.</li> <li>▪ díky pedagogickým školitelům a strategickým pracovníkům, kteří mají přístup založený na inkluzivnosti v popisu práce a vnímají je jako součást kvalitní ECEC, zavedou tyto hodnoty do svých strategií i někteří poskytovatelé</li> </ul>

## Slabé stránky:

- systém ECEC je velmi složitý (hybridní), privatizovaný (založený na tržním principu), drahý a favorizuje pracující rodiče
- ti, kteří služby ECEC potřebují nejvíce, jsou ze systému často vyloučeni
- ziskové a neziskové organizace soupeří v získání zájmu rodičů, což má negativní vliv na kvalitu a snižuje dostupnost
- v oblasti ECEC chybí vnitrostátní rámce kvality, osnov a profesionalizace
- personál ECEC není připraven na práci v kontextu vysoké diversity
- rovněž není připraven vedle samotné diversity řešit náročné situace spojené s diskriminací, předsudky a sociálním vyloučením na základě jazyka, etnické příslušnosti, vyznání, kulturního původu a statusu migranta
- kromě individuálních iniciativ několika organizací chybí systémová reflexe a vzdělávání na téma multikulturalismu
- ve třídách je všeobecně kladen důraz na jednojazyčnost, přičemž se především děti z odlišných prostředí musí učit nizozemsky a integrovat; nicméně existují i zařízení ECEC, která si cení vícejazyčnosti (tzn. uznávají i odlišnou mateřštinu dětí)
- současné vnitrostátní osnovy přijetí a uznání odlišné mateřštiny v prostředí ECEC neřeší

## Hrozby:

- poskytovatelé služeb ECEC si sami volí strategii, opatření, která zavedou, i profesní rozvoj, který poskytnou svým zaměstnancům
- sociální začlenění není explicitně probíraným tématem v profilech odborného vzdělávání ani v rámci vyžadovaných kompetencí
- ve vzdělávacích osnovách a praxi se (ještě) nepoužívají nové definice sociálního začlenění z odborných publikací z posledních let
- Nizozemci jsou všeobecně známí jako tolerantní národ, což však může vést i k tzv. „barvoslepému“ postoji, kdy se snažíme vůbec nehlédět na barvu pleti lidí – to však může někdy bránit hlubšímu porozumění znevýhodněným skupinám a efektivní reakci na jejich potřeby.
- Společenské začlenění a soudržnost ohrožuje segregace do čtvrtí (a to i ve velkých městech s velmi rozmanitou populací). Protože rodiny a děti většinou využívají služby ve své čtvrti, může to vést k disproporcím v jednotlivých zařízeních.



### 3.7 - SWOT analýza úrovně profesionalizace personálu ECEC v oblasti diverzity a inkluze ve Velké Británii

Silné stránky:	Příležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ přijaté strategie poukazují na legislativní zájem o téma rovnosti a společenského začlenění</li> <li>▪ v rámci běžných vzdělávacích strategií se čím dál více zvyšuje pochopení a přijetí problematiky genderu (menšin)</li> <li>▪ na pracovištích jsou zavedena opatření na podporu personálu</li> <li>▪ instituce začleňují inkluzivní přístup do strategií a prezentují jej na svých webových stránkách</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podobně jako ve většině evropských zemí je problematika diverzity a inkluze v britském vzdělávacím systému zavedeným tématem (prostor pro další zlepšení)</li> <li>▪ systém ECEC je mnohem více orientovaný na dítě než na osnovy, což usnadňuje změny a úpravy služeb</li> <li>▪ pro pracovníky ECEC je snazší pracovat s rodinami, protože rodiče se do vzdělávání nejmenších dětí více zapojují</li> </ul>
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ chybí dlouhodobá politická strategie v oblasti ECEC (především v Anglii)</li> <li>▪ nízké ohodnocení</li> <li>▪ nedostatečné financování zdrojů</li> <li>▪ nedostatek personálů, nedostatky náborových strategií</li> <li>▪ chybí role „ambasadora diverzity“, který by zvyšoval povědomí o problematice</li> <li>▪ školení o diverzitě a rovnosti většinou probíhají online (nižší efektivita)</li> <li>▪ odlišné přístupy rodičů k výchově dětí</li> <li>▪ nízká očekávání, co se týče schopností nejmenších dětí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rozdíly v ohodnocení a pracovních podmínkách</li> <li>▪ neschopnost dosáhnout plné integrace vzdělávání a péče</li> <li>▪ podfinancovanost sektoru</li> <li>▪ genderová nerovnost v rámci sektoru – málo zaměstnanců-mužů</li> </ul>

#### 4. EQF AMBASADORA DIVERZITY PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI (ECEC)

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
<b>Pozitivní vnímání odlišností dětí a rodin</b>	Charakteristika a pozitivní hodnoty inkluzivního předškolního vzdělávání a péče	Ambasador diverzity má za úkol sledovat, koordinovat a informovat o propagaci principů diverzity a inkluze v oblasti ECEC	Teoretické i praktické porozumění myšlenkám a principům inkluzivního předškolního vzdělávání na vnitrostátní i evropské úrovni	Schopnost dekonstruovat historické, ekonomické, kulturní a společenské rozměry, které ovlivňují inkluzivnost prostředí ECEC, a na tomto základě činit vhodná inkluzivní opatření v aktuálním kontextu	Inkluzivní přístup v oblasti ECEC je založen na víře v rovnost (spravedlnost), rovnoprávnost (příležitost dosáhnout stejných výsledků), dětská a lidská práva a demokracii
		Chápe různé aspekty inkluzivního vzdělávání a péče a díky tomu dokáže podporovat konkrétní akce za účelem inkluzivního prostředí ECEC pro všechny děti	Znalost vnitrostátní politiky v oblasti ECEC a její souvislosti s tématem diverzity a začlenění dětí a rodin. Schopnost informovat kolegy z oboru o silných i slabých stránkách systému ECEC	Schopnost aktivně uvažovat o svých vlastních postojích a domněnkách, o společenském, vzdělávacím, politickém kontextu a reálných podmínkách předškolního vzdělávání a podporovat v tom kolegy. Předvídá dopady všech těchto faktorů na začlenění dětí a rodin. Schopnost mobilizovat kolegy ke změně. Schopnost ve spolupráci s rodičovským sdružením a kolegy navrhnout a přispívat k úpravám a aktualizaci strategických dokumentů své instituce	Postoj, který pomůže personálu ECEC zpočtybňovat neinkluzivní postoje, domněnky, jednání a kategorizaci dětí

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
<b>Pozitivní vnímání odlišností dětí a rodin</b>	Charakteristika a pozitivní hodnoty inkluzivního předškolního vzdělávání a péče	Podporuje stávající diverzitu a koordinuje propagaci pozitivního vnímání odlišností dětí v oblasti ECEC, která je pro ostatní přínosem	Vědomí, že inkluzivní vzdělávání je zaměřeno na všechny děti, ne jen na ty, u nichž se předpokládají specifické potřeby a riziko, že nebudou mít přístup k předškolnímu vzdělávání	Při výkonu práce vždy jedná eticky a čestně, je otevřený k diskuzi a ctí důvěrnost informací	Podpora empatického přístupu bez předsudků k rozmanitým potřebám všech dětí a jejich rodin
		Podporuje v oblasti ECEC kulturu respektujícího vyjadřování, přístupu a postoje	Schopnost vysvětlit terminologii respektující inkluzi, multikulturalismus a diverzitu a pozitivní dopady spojené s opuštěním od nálepkování a používáním vhodného jazyka nezatiženého předsudky v souvislosti s dětmi a rodinami	Upozorňuje na význam respektu ve společenských vztazích, používání respektujícího jazyka ve vztahu ke všem dětem, rodinám a dalším zúčastněným aktérům v kontextu ECEC	Vědomí, že inkluzivní předškolní vzdělávání je otázkou společenské, kulturní a politické reformy. Nekompromisní používání nestereotypizujícího a nehodnotícího jazyka
		Dohlíží na holistické a mnohostranné zavádění inkluzivního přístupu do oblasti ECEC	Vědomí, že inkluzivní předškolní vzdělávání a péče mají být dostupné (všeobecná dostupnost služeb), participativní (rovný přístup k výuce) a úspěchu lze dosáhnout u všech dětí (kvalitní výuka vede ke kvalitním výsledkům)	Umí vysvětlit, že všeobecný, povrchní pohled na dostupnost služeb ECEC nestačí: skutečně inkluzivní prostředí ECEC je takové, v němž jsou všechny děti vítány a mohou se zapojovat do vzdělávacích aktivit, které jsou smysluplné pro jejich rozvoj.	Schopnost vysvětlit, že inkluzivní předškolní vzdělávání úzce souvisí s kvalitou ECEC a má vliv na všechny děti a jejich rodiny: bez rovnosti v přístupu nemohou být služby ECEC kvalitní

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
<b>Pozitivní vnímání odlišností dětí a rodin</b>	Chápání odlišné perspektivy dětí ze strany učitelů/vychovatelů	Dokáže s kolegy pracovat tak, aby byli schopni bez nálepkování rozpoznat odlišné potřeby dětí a mohli je naplňovat	Základní znalosti o odlišnostech v oblasti ECEC (různá potřeba podpory, kultura, jazyk, socio-ekonomické prostředí atd.)	Znalost nevhodnějších způsobů, jak reagovat na odlišnosti dětí a rodin a různé situace v prostředí ECEC. Schopnost odhadnout specifické vzdělávací potřeby dětí, možnosti adaptace, budování sociálních vazeb atd.	Každý dospělý i dítě má své odlišnosti; kategorizování a nálepkování dětí a rodin má negativní dopad na vzdělávací příležitosti
		Dohlíží na to, aby se braly ohledy na perspektivu všech dětí, co se týče všech zásadních témat, která mají vliv na jejich rozvoj, výuku a pohodu	Ví, jak lze perspektivu jednotlivých dětí využít k přiblížení diversity jim samotným i jejich spolužákům	Dokáže vysvětlit, jak lze odlišnosti dětí využít v prostředí ECEC k výuce. Dokáže vysvětlit, že klíčové je v tomto ohledu umět se z odlišností poučit	Všechny děti by měly mít možnost projevit svůj názor, cítit se doceněny a trávit čas ve spravedlivém, přijímacím a tolerantním prostředí
		Dohlíží na to, aby byly respektovány všechny aspekty identity dětí a aby byly osnovy ECEC a pedagogické prostředí založeny na též přístupu	Ví, že každé dítě má odlišné projevy, chování a způsob učení a že tuto rozmanitost lze při výuce pozitivně využít	Dokáže diverzitu a citlivý postoj k odlišným kulturám zapojit při sestavování a zavádění nových osnov	Obsah výuky, materiály, prostor a výukové strategie mají zásadní dopad na sebeúctu dětí, a tím pádem i na jejich pokroky a celkový rozvoj

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Podpora všech dětí	Podpora praktických, společenských a emočních dovedností všech dětí	Rozvíjí demokratické prostředí, které podporuje rodiny i jednotlivé rodiče v tom, aby se pravidelně účastnili rozhodování, zlepšování systému ECEC a osnov za účelem vyšší inkluze	Uvědomuje si hodnotu spolupráce s rodinami dětí a komunitou	Umí efektivně verbálně i neverbálně komunikovat a reagovat na rozdílné komunikační potřeby dětí, rodičů i personálu ECEC; uvědomuje si, jaký vliv mají hodnoty a postoje personálu na děti a jejich rodiny. Dokáže upravit výuku a prostředí dětem a rodinám na míru. Dokáže podporovat rodičovské dovednosti	Rodiče a rodina jsou pro děti základním zdrojem učení
		Dohlíží na to, aby byl věnován rovnocenný prostor kognitivnímu, znalostnímu, intelektuálnímu i socio-emočnímu rozvoji dětí	Chápe, jakým způsobem mohou celkový rozvoj dětí ovlivnit různá prostředí. Zná vzorce a fáze dětského vývoje, především, co se týče společenského, emočního, kognitivního, tělesného vývoje a rozvoje komunikačních dovedností	Umí podpořit rozvoj komunikačních dovedností dětí Zná přístupy pozitivního zvládnutí dětského chování, které podporují rozvoj společenských a komunikačních dovedností. Umí vést děti k samostatnosti, sledovat a dokumentovat pokroky. Zajišťuje, aby učitelé využívali různé přístupy a reagovali tak na potřeby všech dětí, umí tomu přizpůsobit prostředí a v případě potřeby zapojit další odborníky	Pro všechny žáky je zásadní rozvoj samostatnosti i sebeurčení. Pro všechny děti má rovnocenný význam rozvoj praktických, společenských i emočních dovedností. Vzdělávání je primárně společenská aktivita

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Podpora všech dětí	Podpora praktických, společenských a emočních dovedností všech dětí	Dohlíží na to, aby byla stejně vysoká očekávání uplatňována u všech dětí a aby modely a přístupy při výuce umožňovaly všem dětem smysluplné zapojení	Zná různé teoretické modely učení a způsobů, jakými se děti učí. Dobře rozumí osnovám ECEC, chápe význam hry a raného vývoje dětí, umí v tomto ohledu pracovat s jednotlivci i skupinami	Dokáže vyvíjet a organizovat různé pedagogické aktivity a aktivity pro děti. Umí zorganizovat výukové situace, při kterých děti mohou bezpečně riskovat i selhávat v respektujícím a neodsuzujícím prostředí. Umí organizovat výukové postupy založené na spolupráci dětí. Dokáže hodnotit a od raného věku rozvíjet schopnost dětí efektivně se učit	Všechny děti by měly hrát aktivní roli jak ve svém vzdělávání, tak při jakémkoli procesu hodnocení, který se jich týká. U každého dítěte je potřeba objevovat, podporovat jeho potenciál k učení a důvěřovat mu. Očekávání, která mají od dětí učitelé, jsou klíčovým předpokladem jejich úspěšného vzdělávání, a proto je zásadní mít stejná očekávání ode všech dětí
	Efektivní přístupy k výuce v rozmanitých třídách	Dokáže koordinovat inkluzivní a zodpovědný způsob řízení výuky ve třídách	Zná pozitivní přístupy k řízení výuky ve třídách, které podporují zapojení a jsou inkluzivní	Dokáže prakticky využít systematické přístupy umožňující pozitivní a inkluzivní vedení třídy. Umí pracovat s jednotlivými dětmi i skupinami	Úspěšný učitel je učitelem všech dětí, který přebírá odpovědnost za to, aby měly všechny děti přístup k předškolnímu vzdělávání

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Podpora všech dětí	Efektivní přístupy k výuce v rozmanitých třídách	Dokáže vyhodnotit vhodnost fyzických i společenských faktorů prostředí ECEC (tříd atd.) tak, aby zajistil inkluzivní prostředí pro všechny děti	Umí popsat klíčové fyzické a společenské faktory působící ve třídě, které umožňují inkluzivní výuku. Dokáže vnímat kontext výuky holisticky, nezaměřuje se pouze na potřeby jednotlivců, ale na potřeby celé skupiny	Umí podporovat učení založené na spolupráci, při kterém si děti v rámci flexibilních skupin různými způsoby navzájem pomáhají. Dokáže systematicky využívat celou řadu pedagogických metod, nástrojů a přístupů včetně informačních a adaptivních technologií pro podporu flexibilní výuky a výuky na dálku. Dokáže využívat individualizované přístupy v oblasti ECEC založené na důkazech a zkušenostech. Umí dát dětem jasnou zpětnou vazbu	Každé dítě se může efektivně vzdělávat, je-li výuka nastavená dostatečně komplexně a flexibilně tak, aby odpovídala potřebám všech dětí

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Podpora všech dětí	Efektivní přístupy k výuce v rozmanitých třídách	Podporuje společenské dovednosti a celoživotní rozvoj za účelem inkluzivnosti výuky v prostředí ECEC	Chápe, jak lze různé překážky v učení překonávat vedle pedagogických a hodnotících přístupů také pomocí rozvoje základních dovedností – především hlavních sociálních dovedností	Dokáže děti učit řešit problémy na základě spolupracujícího přístupu a hry. Umí výuku zpřístupnit pomocí řady verbálních i neverbálních komunikačních dovedností. Dokáže aplikovat formativní i shrnující hodnocení, které identifikuje silné stránky dítěte, podporuje jej v učení, nevede k vytváření nálepek a k negativním důsledkům	V některých případech konkrétní obtíže s učením vyžadují úpravu studijního plánu a výuky. Učení je dlouhodobý proces; cílem je rozvinutí plného potenciálu všech dětí zahrnujícího znalosti, dovednosti i postoje
		Dohlíží na efektivní poskytování služeb ECEC, které účinně podporují samostatnost všech dětí	Dokáže navrhnout na míru uzpůsobené metody výuky a osnovy, které podpoří všechny děti v samostatnosti při učení	Umí využít osnovy jako inkluzivní nástroj, který podporuje přístup všech dětí ke vzdělání. Vyzná se v metodách, obsahu a výsledcích výuky v oblasti ECEC	Schopnosti dětí nejsou dané; všechny děti mají kapacitu učit se a rozvíjet svou samostatnost



Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Spolupráce	Spolupráce s rodiči a rodinami	Dokáže koordinovat participativní proces vytváření, zavádění a monitorování osnov ECEC, při němž personál spolupracuje s rodinami dětí	Chápe, proč je při inkluzivním předškolním vzdělávání důležitý kolaborativní a kreativní přístup a zapojení rodin dětí	Dokáže do procesu vzdělávání dětí efektivně zapojit jejich rodiny	Propaguje přidanou hodnotu spolupráce s rodinami všech dětí
		Zvládá flexibilně a pozitivně reagovat na narůstající výzvy v každodenní praxi spojené s čím dál větší diverzitou v předškolním prostředí	Chápe význam pozitivních mezilidských dovedností a dopad mezilidských vztahů a vzdělávání dětí	Dokáže efektivně komunikovat s rodiči a dalšími členy rodin z odlišných kulturních, etnických, jazykových a socio-ekonomických prostředí, s různými osobními charakteristikami a schopnostmi. Dokáže při práci využívat předměty, příběhy a zdroje z dané komunity	Respekt ke kulturnímu a společenskému prostředí rodičů, rodin a komunit. Odpovědností učitele je efektivní komunikace a spolupráce s rodiči a rodinami dětí
	Spolupráce s dalšími odborníky a zúčastněnými stranami z oblasti ECEC	Koordinuje práci odborníků z odvětví ECEC tak, aby se zvyšovala inkluzivnost tříd	Vyzná se v kooperativních modelech práce, kdy učitelé spolupracují s dalšími odborníky a metodiky z jiných disciplín	Dokáže uplatnit takové vedení výuky ve třídách, které usnadňuje efektivní kooperativní přístupy. Dokáže při výuce spolupracovat a pracovat ve flexibilních týmech. K usnadnění spolupráce s dalšími odborníky dokáže uplatnit širokou škálu verbálních i neverbálních komunikačních dovedností	Cení si hodnot spolupráce učitelů s dalšími odborníky v oblasti ECEC

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
<b>Spolupráce</b>	Spolupráce s dalšími odborníky a zúčastněnými stranami z oblasti ECEC	Dohlíží na práci multidisciplinárních týmů odborníků s cílem zvýšit inkluzivnost tříd	Dokáže volit kolaborační metody výuky, při nichž učitelé do výuky zapojují děti, rodiče, vrstevníky dětí, kolegy i další zaměstnance školy, případně i odborníky z dalších oborů	Dokáže podporovat partnerství s dalšími školami, komunitními organizacemi a dalšími formálními i neformálními organizacemi z oblasti ECEC. Umí pracovat v rámci komunity ECEC a čerpat z interních i externích zdrojů své instituce	Inkluzivní předškolní výuka vyžaduje týmovou spolupráci všech učitelů a personálu, která by měla být v kontextu ECEC vždy vítána
		Za účelem zvýšení inkluzivnosti své instituce koordinuje podporu z relevantních vnějších zdrojů	Dokáže určit systémy a struktury, které lze využít k podpoře, získání zdrojů a poradenství (např. zdravotníci, sociální pracovníci atd.). Vyzná se v mocenských vztazích mezi zúčastněnými stranami, které je třeba brát v úvahu a efektivně na ně reagovat	Dokáže vybudovat ECEC společenství, které je zapojeno do širší vnitrostátní i evropské ECEC komunity. Přispívá k hodnocení, kontrole a rozvoji procesu zvyšování inkluzivnosti, aby měly zúčastněné strany jasný přehled o svých rolích a povinnostech a věděly, že mají spolupracovat s partnerskými organizacemi	Týmová spolupráce zahrnující relevantní podpůrné organizace a zúčastněné strany podporuje profesní rozvoj v oblasti ECEC

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Osobní profesní rozvoj	Reflektování práce	Dohlíží na to, aby v prostředí předškolní výuky učitelé i další zaměstnanci sami aktivně usilovali o celoživotní vzdělávání	Dokáže popsat osobní meta-kognitivní dovednosti, dovednosti spojené se schopností učení, včetně profesionálních vůdčích schopností	Dokáže přispívat k tomu, aby se celoživotní vzdělávání stalo běžnou součástí jeho domovské instituce. Dokáže poskytovat vedení a podporu (včetně odborného vedení) asistentům a dalším zaměstnancům	Podpora skupinové i individuální reflexe práce
		Koordinuje činnosti zaměřené na reflexi práce v rámci i mimo svou instituci/organizaci	Ví, jak vypadá učitel/ vychovatel, který reflektuje svou práci, a jakým způsobem taková reflexe vede k rozvoji	Umí účinně zapojit druhé do reflexe vyučování a učení	Reflexe vlastní práce učitelům/vychovatelům usnadňuje efektivní spolupráci s rodiči i kolegy, metodiky a dalšími odborníky ve škole i mimo ni
		Kontinuálně dohlíží na práci učitelů, poskytuje jim podporu a feedback	Zná metody a strategie osobní i skupinové reflexe práce	Dokáže systematicky reflektovat a hodnotit vlastní práci. Má vyvinuté osobní strategie pro řešení problémů. Na základě sebereflexe dokáže vyhodnotit zlepšení své práce	Důležitost postupů založených na důkazech při práci učitelů/ vychovatelů. Předškolní vzdělávání je činnost založená na řešení problémů, která vyžaduje neustálé, systematické plánování, hodnocení, reflexi a úpravy postupů

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
<b>Osobní profesní rozvoj</b>	Počáteční i další vzdělávání jako základ celoživotního profesního rozvoje učitelů/ vychovatelů	Řídí celkový vývoj své instituce směrem k inkluzivnosti	Zná školský zákon a právní kontext své pracovní oblasti, své povinnosti vůči žákům, jejich rodinám, vůči svým kolegům a učitel-ské profesi	Dokáže přispívat k procesu vzdělávání a rozvoje v rámci celé komunity ECEC	Personál v oblasti ECEC sám nese odpovědnost za vlastní celoživotní profesní rozvoj. Počáteční vzdělání je jen prvním krokem celoživotního vzdělávání. Předškolní vzdělávání je aktivita založená na průběžném vzdělávání; otevřenost k učení se novým dovednostem, aktivní vyhledávání nových informací a rad není slabost, ale pozitivum

Hodnota	Okruh výuky	Předpoklady absolventa	Znalosti	Dovednosti	Postoje
Osobní profesní rozvoj	Počáteční i další vzdělávání jako základ celoživotního profesního rozvoje učitelů/ vychovatelů	Je zastáncem a koordinátorem programů, metod a teorií celoživotního vzdělávání, které reagují na mnohostrannou realitu dnešní doby	Zná možnosti, příležitosti a nástroje dalšího vzdělávání v rámci zaměstnání, které pracovníkům umožní rozvíjet znalosti a dovednosti pro vyšší inkluzivnost prostředí ECEC, např. příležitosti, které nabízí .Evropská komise především v rámci programu Erasmus+	Dokáže při výuce uplatnit flexibilní strategie, které podporují inovace a sebevzdělávání. Dokáže využívat strategie time managementu, které otevírají možnosti dalšímu vzdělávání v rámci zaměstnání. Dokáže jako inspiraci proaktivně využívat znalosti kolegů a dalších odborníků. Dokáže aplikovat Rosenbergovu metodu nenásilné komunikace, intersekcionalní feminismus i Canforův neuroatypický přístup k inkluzi	Učitel nemůže být odborníkem na všechna témata spojená s inkluzí. Ze začátku jsou klíčové základní znalosti, které je následně nutno neustále rozvíjet. Oblast inkluzivního vzdělávání se neustále rozvíjí a prochází úpravami, takže učitelé potřebují dovednosti, které jim umožní během kariéry reagovat na měnící se potřeby a požadavky svého oboru

## PŘÍLOHA Č. 1: OSOBNOSTNÍ CHARAKTERISTIKA AMBASADORA DIVERZITY V OBLASTI ECEC

### KDO

Ambasador diverzity v oblasti předškolního vzdělávání a péče podle programu Diversity+ by měl být odborník bez předsudků, který je schopen podporovat vývoj oblasti ECEC směrem k pozitivnímu vnímání vysoké rozmanitosti dětí a rodin. Měl by být týmovým hráčem, který na negativní názory na inkluzi dokáže reagovat empaticky, s odolností a inovativním přístupem. Musí být schopen tolerantním způsobem spolupracovat se zúčastněnými stranami včetně dětí samotných, kolegů, vedoucích, rodinných příslušníků i širší komunity.

### CO

Úkolem ambasadora diverzity v oblasti ECEC podle programu Diversity+ je:

- sledovat, koordinovat a informovat o propagaci principů diverzity a inkluze v oblasti ECEC
- chápat různé aspekty inkluzivního vzdělávání a péče a díky tomu podporovat konkrétní akce za účelem inkluzivního prostředí ECEC pro všechny děti
- podporovat stávající diverzitu a koordinovat propagaci pozitivního vnímání odlišností dětí v oblasti ECEC, která je pro ostatní přínosem
- rozvíjet v oblasti ECEC kulturu respektujícího vyjadřování, přístupu a postojů
- dohlížet na holistické a mnohostranné zavádění inkluzivního přístupu do oblasti ECEC
- pracovat s kolegy tak, aby byli schopni bez nálepkování rozpoznat odlišné potřeby dětí a mohli je naplňovat
- dohlížet na to, aby se braly ohledy na perspektivu všech dětí, co se týče všech zásadních témat, která mají vliv na jejich rozvoj, výuku a pohodu
- dohlížet na to, aby byly respektovány všechny aspekty identity dětí a aby byly osnovy ECEC a pedagogické prostředí založeny na témž přístupu
- přizpůsobit strategie inkluzivní výuky v prostředí ECEC místnímu systému a podmínkám ve třídě
- rozvíjet demokratické prostředí, které podporuje rodiny i jednotlivé rodiče v tom, aby se pravidelně účastnili rozhodování, zlepšování systé-

- mu ECEC a osnov za účelem vyšší inkluze
- dohlížet na to, aby byl věnován rovnocenný prostor kognitivnímu, znalostnímu, intelektuálnímu i socio-emočnímu rozvoji dětí
  - dohlížet na to, aby byla stejně vysoká očekávání uplatňována u všech dětí a aby modely a přístupy při výuce umožňovaly všem dětem smysluplné zapojení
  - koordinovat inkluzivní a zodpovědný způsob řízení výuky ve třídách
  - hodnotit vhodnost fyzických i společenských faktorů prostředí ECEC (tříd atd.) tak, aby zajistil inkluzivní prostředí pro všechny děti
  - podporovat společenské dovednosti a celoživotní rozvoj za účelem inkluzivnosti výuky v prostředí ECEC
  - dohlížet na efektivní poskytování služeb ECEC, které účinně podporují samostatnost všech dětí
  - koordinovat participativní proces vytváření, zavádění a monitorování osnov ECEC, při němž personál spolupracuje s rodinami dětí
  - flexibilně a pozitivně reagovat na narůstající výzvy v každodenní praxi spojené s čím dál větší diverzitou v předškolním prostředí
  - koordinovat práci odborníků z odvětví ECEC tak, aby se zvyšovala inkluzivnost tříd
  - dohlížet na práci multidisciplinárních týmů odborníků s cílem zvýšit inkluzivnost tříd
  - za účelem zvýšení inkluzivnosti své instituce koordinovat podporu z relevantních vnějších zdrojů
  - dohlížet na to, aby v prostředí předškolní výuky učitelé i další zaměstnanci sami aktivně usilovali o celoživotní vzdělávání
  - koordinovat činnosti zaměřené na reflexi práce v rámci i mimo svou instituci/organizaci
  - kontinuálně dohlíží na práci učitelů, poskytuje jim podporu a feedback
  - řídit celkový vývoj své instituce směrem k inkluzivnosti
  - být zastáncem a koordinátorem programů, metod a teorií celoživotního vzdělávání, které reagují na mnohostrannou realitu dnešní doby

### PROČ

The Diversity+ Ambassador in Early Childhood Education and Care environments Hodnotas and promotes:

- rozmanitost dětí a rodin, která je pro ostatní obohacím
- důležitost inkluzivní podpory všech dětí a rodin
- cestu k rovnosti

- týmovou práci a kooperativní řešení problémů
- neodsuzující vztah s klíčovými zúčastněnými stranami (kolegové, děti, rodiny...)
- příležitosti dalšího profesního rozvoje



## PŘÍLOHA Č. 2: PLÁN PRÁCE/DIAGRAM AKCÍ PRO ZAVEDENÍ ROLE AMBASADORA DIVERZITY V PROSTŘEDÍ PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

4 kroky k zavedení role ambasadora diverzity v prostředí předškolního vzdělávání a péče:

1. Organizace, které stojí o zavedení role ambasadora diverzity, se musí pravidelně informovat o aktuální legislativě, aby při zavádění přístupu založeného na začlenění diverzity postupovaly v souladu s přísnými požadavky na kvalitu a dobrou praxí zemí celé Evropy, a aby tak mohly být považovány za skutečně otevřené vůči diverzitě. Konkrétně se předpokládají legislativní změny týkající personálních strategií a školení pracovníků, designování aktivit, vybavení nebo podpůrných řešení pro děti. Cílem všech těchto změn je vysoce kvalitní, plně inkluzivní přístup bez předsudků a stereotypizace.

Užitečné volně dostupné zdroje: (odkaz na Chartu a eBook)

2. Progresivní, inkluzivní organizace ECEC musí následně posoudit, jakým způsobem do kontextu jimi poskytovaných služeb zapadají různé druhy diverzity, a vyvinout postupy, které umožní inkluzivnost pro všechny, se speciálním důrazem na děti z marginalizovaných a zranitelných skupin. Jako pomůcka jim může posloužit nástroj pro hodnocení Diversity+ (odkaz): tento interaktivní digitální nástroj založený na Rámci kvality Evropské komise pro předškolní vzdělávání a péči má pracovníkům ECEC pomoci zhodnotit aktuální úroveň poskytovaných služeb a přehledně znázornit kroky nutné k jejich zlepšení. Organizace, které získají „vynikající“ hodnocení, obdrží certifikát, který jim pravděpodobně pomůže zvýšit prestiž a podpoří ve směřování k inkluzivnosti i další.
3. Následně si organizace zvolí z řad svých učitelů/ vychovatelů vhodného odborníka za účelem optimalizace HR postupů, který se bude specializovat na klíčové znalosti, dovednosti a postoje potřebné ke správnému reagování na individuální i společné potřeby dětí z odlišných prostředí a se speciálními vzdělávacími potřebami. Ředitel školy bude podporovat příležitosti dalšího profesního rozvoje tohoto zaměstnance, aby mohl s využitím konkrétních výukových zdrojů získat znalosti a dovednosti podle evropského rámce kvalifikací (úroveň 4) (odkaz).

Díky tomu se zásadním způsobem zpřehlední kompetence tohoto odborníka, a tudíž i jeho možnosti mobility v rámci Evropy.

4. Organizace bude podporovat učitele/vychovatele a asistenty v tom, aby využívali vzdělávací hru Diversity+ (odkaz): jde o interaktivní hru, která dětem pomůže naučit se rozpoznávat předsudky a namísto zvnitřnění se jim postavit, pozitivně hodnotit odlišnosti a přistupovat ke všem lidem s úctou. Situace ve hře jsou založeny na běžných každodenních situacích spojených s diskriminací, rasismem, předsudky a stereotypizací

## PŘÍLOHA Č. 3: INSPIRATIVNÍ POSTUPY A NÁSTROJE PODPORUJÍCÍ ZVYŠOVÁNÍ DIVERSITY V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI

### OBECNÉ ZÁKLADNÍ ZDROJE O TÉMATU ROZMANITOSTI A INKLUZE

	<a href="#">Video: Ubuntu in Tierlantuin</a>	2017	English and Dutch
Braunsteiner, M. &al.	<a href="#">A Perspective of Inclusion: Challenges for the Future</a>	2018	English
European Commission	<a href="#">Toolkit for inclusive early childhood education and care - Providing high quality education and care to all young children</a>	2021	English
European Commission	<a href="#">Strengthening the quality of early childhood education and care through inclusion</a>	2020	English
Vandenbroeck, M., Lenaerts, K., & Beblavý, M.	<a href="#">Benefits of Early Childhood Education and Care and the conditions for obtaining them</a>	2018	English
Vančíková, K., Porubský, Š., Šukolová, D., et al	<a href="#">Grasping the concept of inclusive school in Slovensku and England - Q study. In The New Educational Review</a>	2021	English
Porubský, Š., Vančíková, K., Vaníková, T.	<a href="#">Possibilities and perspectives of inclusive education in Slovensku as a result of comparing historical development of two school educational systems. In ICERI 2017 : 10th international conference of education, research and innovation, 16.-18.11.2017, Seville : conference proceedings</a>	2017	English

## ZLEPŠENÍ DOSTUPNOSTI ECEC

Archambault, J. & al.	<a href="#">Early Childhood Education and Care Access for Children from Disadvantaged Backgrounds: Using a Framework to Guide Intervention</a>	2019	English
CATCH	<a href="#">Reaching the “Hard-to-Reach” Families Investigating Research and Findings in Communities across the Globe (Includes practice recommendations)</a>	2012	English
Daniel, S., Trikic, Z., Cortellesi G., and Kernan, M	<a href="#">What works guide: ECEC Play Hubs - a first step towards integration</a>	2018	English
European Commission, EPIC	<a href="#">Access to quality education for children with special educational needs</a>	2019	English
Raes, A., Piessens, A., Willockx, D.	<a href="#">Flexibility in childcare</a>	2020	English, Dutch and French
Van Den Bosch, K. Artevelde University Vandenbroeck & al.	<a href="#">Feasibility study for upscaling: Providing Access to Childcare and Employment (PACE)</a>  <a href="#">Accessibility of Early Childhood Education and Care (ECEC) for children from ethnic minority and low-income families</a>	2013	English
Vandekerckhove, A., Trikic, Z. et.al.	<a href="#">Manual for Diversification of Programs for Preschool Education</a>	2013	English
/	<a href="#">Expanding Access to Early Childhood Programs</a>	/	English

## ZLEPŠENÍ DOSTUPNOSTI ECEC

Kahanec, M., Petrasová, A., Rosinská, M., Rusnák, J., Rusnáková, J. & Sabo, R.	<a href="#">Analýza vstupného monitoring a hodnotenia cieľov, obsahu a aktivít realizovaných verejných politík vzhľadom k prístupnosti predprimárneho vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. (Analysis of initial monitoring and evaluation of goals, content and activities of implemented public policies with regard to the accessibility of pre-primary education of children from socially disadvantaged backgrounds)</a>		Slovak
Hall, R., Drál, P., Fridrichová, P., Hapalová, M., Lukáč, S., Miškolci, J. & Vančíková, K.	<a href="#">Learning makes sense project: The Analysis of Findings about the State of the Education System in Slovensku - Education openness, flexibility and permeability</a>	2020	English
<b>Diversity + E- book</b>			
Bulharsku	Multisensory Garden - Karin dom		
	Active inclusion in the system of preschool education		
	Integration of Roma children		
	Inclusive education of children with SEN		
	Promoting access through removing taxes		
České republice	Adaptation days		
	MŠ Sluníčko - Safety and Growth for All Children		
	The Good Start Methodology		

## ZLEPŠENÍ DOSTUPNOSTI ECEC

Itálie	S.P.E.R.A. PROJECT – Open Educational and Recreational Spaces		
	Prima Infanzia Social Club		
	Bambini: Dalla Periferia al Centro		
Slovensku	Toy for Inclusion		
	DETSTVO DEŤOM		
Belgium	ELMER, Brussels - Open Doors and Open Minds		
	Family Support Workers		
	Neighbourhoods as mirrors to create diversity positive services		
Croatia	Smooth transition to primary school for Roma children		

## ZDROJE PODPORUJÍCÍ ZVÝŠENÍ KVALIFIKACE PRACOVNÍKŮ ECEC V OBLASTI ZAČLEŇOVÁNÍ A ROZMANITOSTI

Bonetti, S.	<a href="#">The early years workforce: A fragmented picture</a>	2018	English
Hostyn I., Mäkitalo, A-R., et al.	<a href="#">ProuD! Pedagogical, Reflective, Orgulous and Useable Documenting!</a>	2017	English
ISSA&DECET	<a href="#">Diversity and Social Inclusion - Exploring Competences for Professional Practice in Early Childhood Education and Care</a>	2011	English
ERASMUS+ SOCIAL INCLUSION, EDUCATION AND URBAN POLICY FOR YOUNG CHILDREN Project	<a href="#">Social Inclusion, Education And Urban Policy For Young Children</a>	2019	English
Fatherhood Institute	<a href="#">Men in Childcare</a>	2015	English
Karlsudd, P.	<a href="#">Promoting Diversity and Belonging: Preschool Staff's Perspective on Inclusive Factors in the Swedish Preschool</a>		English
Miller. A.	<a href="#">Creating Effective Professional Learning Communities</a>	2020	English
Sharmahd N., & al.	<a href="#">Transforming European ECEC services and primary schools into professional learning communities Drivers, barriers and ways forward : analytical report</a>	2017	English
Slot,P. &al.	<a href="#">Integrative report: Professionals and organizations Includes competences of professionals and practice recommendations</a>	2019	English
Slot,P. &al/ISOTIS	<a href="#">The role of professionals in promoting diversity and inclusiveness</a>	2019	English

## ZDROJE PODPORUJÍCÍ ZVÝŠENÍ KVALIFIKACE PRACOVNÍKŮ ECEC V OBLASTI ZAČLEŇOVÁNÍ A ROZMANITOSTI

VVOB Education for Development	<a href="#">GRP4ECE Toolkit: Gender-Responsive Pedagogy for Early Childhood Education, a Toolkit for Teachers and School Leaders</a>	2019	English
Farkas, Z., Melikantová, P., Mínyová, M., Mušinka, A.	<a href="#">No child left behind? Study on Early Childhood Development (ECD) and Early Childhood Education and Care (ECEC) interventions (with focus on the Hungarian-Slovak border area)</a>	2020	English
<b>Diversity + E- book</b>			
Bulharsku	Active inclusion in the system of preschool education		
České republice	The Good Start Methodology		
The Nizozemsku	KindeRdam - Building a Democratic Community		
UK	MITEY - Men In The Early Years		
Croatia	Professional Learning Communities for quality and diversity		



## TVORBA VZDĚLÁVACÍCH PLÁNŮ, KTERÉ PODPORUJÍ ROZMANITOST

Aguiar,C. & Silva,S.C. (ed.)	<a href="#">ISOTIS: Case studies on curriculum, pedagogy, and social climate interventions tackling inequalities</a>	2018	English
Australian Human Rights Commission	<a href="#">Building belonging: A toolkit for early childhood educators on cultural diversity and responding to prejudice</a>	2016	English
Cortellesi, G. et al.	<a href="#">TOY FOR INCLUSION TOOLKIT</a>	2018	English
Esquivel,K.	<a href="#">THE ROLE OF EQUITY AND DIVERSITY IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION An Open Educational Resources Publication by College of the Canyons</a>	2020	English
Head Start/ Early Childhood Learning Center	<a href="#">Teacher Time Center</a>	2021	English
Inclusion & diversity service Ireland	<a href="#">Together towards inclusion PRE-SCHOOL TOOLKIT FOR DIVERSITY</a>	2010	English
Manning, K.	<a href="#">Incorporating equity and inclusion in early childhood curriculum</a>	2021	English
NAYEC	<a href="#">Recommendations for ECEC educators</a>		
Papaprocopiu,N. &al.	<a href="#">Toolkit for Day Care Centers "Young Refugee Children in Greek Early Childhood Day Care Centers"</a> (booklet and activity cards)	2020	English, Greek
Trikic,Z &Stelakis, N. (ed.)	<a href="#">Building Bridges: Bridging the Gap - Supporting wellbeing, learning, development and integration of young refugee and migrant children</a>	2020	English, Greek
Trikic, Z	<a href="#">Building Příležitosti in Early Childhood from the Start - A Teacher's Guide to Good Practices in Inclusive Early Childhood Services</a>	2012	English

## TVORBA VZDĚLÁVACÍCH PLÁNŮ, KTERÉ PODPORUJÍ ROZMANITOST

Turner, M. and Morgan, A.	<a href="#">Opening eyes onto inclusion and diversity in early childhood education</a>		English
UNESCO Bangkok	<a href="#">Embracing diversity toolkit for creating inclusive, learning-friendly environments</a>		
<b>Diversity + E- book</b>			
Bulharsku	Multisensory Garden - Karindom		
	Inclusive education of children with SEN		
České republice	Adaptation days		
	MŠ Sluníčko - Safety and Growth for All Children		
Itálii	ARTLUDIK		
	LIBELA'		
	Associazione Genitori Scuola Di Donato		
Slovensku	AFLATOT		
	DETSTVO DEŤOM		
The Nizozemsku	The Language Friendly Schools		
	KindeRdam - Building a Democratic Community		
	LUDENS Day Care Center		
UK	Schools Out		
Germany	Bridging Diversity: An Early Years Programme		
Slovenia	Public kindergarten Ringeraja		

## MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ PŘÍSTUPŮ K ZAČLEŇOVÁNÍ V OBLASTI ROZMANITOSTI V ECEC

California Child care	<a href="#">Quality Inclusive Child Care Checklist</a>		English
Diversity+ Project	<a href="#">Diversity + Charter</a>		English, Italian, Slovak, Czech, Dutch
European Agency for Special Needs and Inclusive Education	<a href="#">INCLUSIVE EARLY CHILDHOOD EDUCATION ENVIRONMENT SELF-REFLECTION TOOL</a>	2017	English
ISSA	<a href="#">Competent Educators of the 21st Century: Principles of Quality Pedagogy</a>		English, Roma, Russian, Spanish, French
KIDSactive National Development Division	<a href="#">All of Us Inclusion Checklist for Settings</a>		English
New Jersey Council on Developmental Disabilities New Jersey Coalition for Inclusive Education	<a href="#">Quality Indicators for Effective Inclusive Education Guidebook</a>		English
SEQUENCES – Self and external Evaluation of QUality in EUrope to Nourish Childhood Education Services	<a href="#">Toolkit for the self and external evaluation of early childhood education and care provision</a>  <a href="#">Additional documents in different languages</a>	2019	English
Schuman, H.	<a href="#">Self- and Peer Evaluation in Inclusive ECEC Settings</a>	2017	English
UNC	<a href="#">EARLY CARE AND EDUCATION ENVIRONMENT INDICATORS AND ELEMENTS OF HIGH-QUALITY INCLUSION</a>	2020	English
University of Calgary	<a href="#">Inclusive Teaching Checklist</a>	2012	English

## MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ PŘÍSTUPŮ K ZAČLEŇOVÁNÍ V OBLASTI ROZ- MANITOSTI V ECEC

### Diversity + E- book

Itálii	Bambini: Dalla Periferia al Centro		
The Nizozemsku	LUDENS Day Care Center		
UK	MITEY - Men In The Early Years		
	Rights Respecting Schools UNICEF UK Award		
	Schools Out		
Belgium	ELMER, Brussels - Open Doors and Open Minds		
Germany	Bridging Diversity: An Early Years Programme		

## ŘÍZENÍ ECEC SMĚREM K INTEGRACI ROZMANITOSTI

Blevins, D. &al	Start with Equity: From the Early Years to the Early Grades	2021	English
Diversity in Early Childhood Education and Training (DECET)	<a href="#">Making sense of good practice</a>	2007	English
<a href="#">Ceneter for great teachers and leaders</a>	<a href="#">Insights on Diversifying the Educator Workforce: Data Tool for Practitioners</a>		English
Open, Learn, Create	<a href="#">2 Whole school approaches</a>		English
OECD	Building a High-Quality Early Childhood Education and Care Workforce : Starting Strong Survey: Chapter 4. <a href="#">Leadership and management in early childhood education and care centres</a>	2018	English
Stier, J. &al.	<a href="#">Diversity management in pre-schools using a critical incident approach</a>	2012	English
Van Keulen, A., and Vandekerckhove, A., et al.	<a href="#">European Quality Framework: 5 Steps to Quality</a>	2017	English, Dutch
Young Fail, Erasmus+	<a href="#">A WHOLE SCHOOL APPROACH to Tackling Early School Leaving</a>		English
<b>Diversity + E- book</b>			
Bulharsku	Active inclusion in the system of preschool education		
	Promoting access through removing taxes		
	Model of preschool integration of children with special needs		
Itálii	Prima Infanzia Social Club		
	Associazione Genitori Scuola Di Donato		

## ŘÍZENÍ ECEC SMĚREM K INTEGRACI ROZMANITOSTI

Slovensku	Toy for Inclusion		
	AFLATOT		
UK	Rights Respecting Schools UNICEF UK Award		
Belgium	Neighbourhoods as mirrors to create diversity positive services		
Croatia	Smooth transition to primary school for Roma children		
Slovenia	Public kindergarten Ringeraja		

# DIVERSITY



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.